Індивідуалізація навчання студентів з урахуванням розвитку їх здібностей до освоєння іноземних мов

Сучасна концепція освіти ставить перед педагогом завдання здійснення індивідуального підходу до кожного, кого навчають з урахуванням його індивідуально-типологічних особливостей. При цьому індивідуалізація навчання все частіше розглядається як опора на знання особливостей когнітивних стилів та індивідуальних пізнавальних стратегій студентів. У той же час індивідуалізація навчання дозволяє активізувати потенційні можливості кожного студента і вирішити питання виявлення, обліку та розвитку його здібностей, у тому числі і здібностей до освоєння іноземних мов. На даний момент найбільш поширеними варіантами індивідуалізації є:

1) внутрішня диференціація навчання на основі окремих особливостей учнів;

2) індивідуалізація навчальної роботи всередині групи;

3) індивідуалізація на основі різного темпу проходження навчального матеріалу [1].

Реалізація дидактичного принципу індивідуального навчання вимагає дотримання певних умов. При навчанні іноземної мови викладачеві, по-перше, необхідно враховувати особливості мотивації до вивчення іноземної мови, індивідуальні пізнавальні стратегії, що особливо важливо при виборі завдань для самостійної роботи. По-друге, викладач повинен створити на занятті комфортний психологічний клімат, що створює внутрішню готовність учнів до освоєння іноземної мови. По-третє, потрібно забезпечити автентичність навчального процесу за рахунок читання студентами особистісно значущих для них автентичних текстів, використання проблемних мовленнєво-мисленнєвих завдань та організації рольового і спонтанного спілкування іноземною мовою. Занурення учнів у різні не позв'язані з навчальним процессом лінгвістично-рольові ситуації, такі як театралізовані вистави на мові, яка вивчається, робота з членами іноземних делегацій і т.і, також надає автентичний характер процесу навчання. По-

четверте, в ході навчального процесу викладачеві необхідно враховувати емпіричний та соціокультурний досвід учнів. Крім того, надання студентам інформації має здійснюватися з опорою на різні сенсорні модальності за рахунок використання різних технічних засобів навчання. Зокрема необхідно застосовувати технології навчання, самонавчання і самовиховання, посилюючи при цьому взаємо- і самоконтроль студентів [2]. Для успішної реалізації індивідуалізації навчання педагогічне спілкування зі студентами повинно будуватися на основі:

1) створення в групі атмосфери доброзичливості, довіри та взаємодопомоги;

2) урахування мотивів, інтересів та інших особливостей студентів;

3) відсутності жорсткого контролю, наказів і повчань як результату орієнтації на кращі якості студентів;

4) орієнтації на проблемні задачі та завдання творчого характеру;

5) визнання того, що студент та викладач має право на помилку і власну думку;

6) публічної оцінки успіхів студента, що відбиває не тільки кінцевий результат його діяльності, але і прогрес у навчанні, уміннях та навичках (при цьому слід уникати негативної оцінки якості особистості);

7) заохочення до ініціативи студентів у навчальному процесі [3].

Для здійснення індивідуалізації навчання з урахуванням здібностей студентів до освоєння іноземних мов рекомендується дотримуватися таких умов:

1) знання викладачем структурних компонентів здібностей до вивчення іноземних мов (мотивація до освоєння іноземних мов, довгострокова та короткострокова пам'ять, вербально-логічне мислення і фонетичне сприйняття) і обізнаність викладача про динаміку розвитку даних якостей у студентів;

2) усвідомлення кожним студентом рівня розвитку його довгострокової та короткострокової пам'яті, вербально-логічного мислення і фонетичного сприйняття і необхідності систематичної роботи з удосконалення з метою підвищення ефективності процесу освоєння іноземної мови;

3) усвідомлення кожним студентом власних мотивів освоєння іноземної мови;

4) здійснення викладачем цілеспрямованої і систематичної роботи з розвитку вербально- логічного мислення (особливо процесів спілкування), фонетичного сприйняття, довгострокової і короткострокової пам'яті студентів на основі реалізації принципу індивідуального підходу;

5) створення сприятливого психологічного клімату на заняттях з іноземної мови, а також використання методів, прийомів, засобів і форм навчання, що сприяють підвищенню мотивації студентів до вивчення іноземної мови;

6) побудова аудиторної та позааудиторної самостійної роботи студентів на варіативній основі з використанням завдань, виконання яких сприяє розвитку тих чи інших компонентів структури здібностей до освоєння іноземних мов;

7) використання рейтингової форми контролю самостійної роботи студентів.

Акцент в навчальній діяльності поступово зміщується на організацію самостійної роботи студентів в аудиторний та позааудиторний час. Відповідно викладачам необхідно мати чітке уявлення про ті умови, в яких навчання кожного окремого студента буде найбільш результативним, і докладати всіх зусиль для їх створення. А оскільки рівень володіння мовою яка вивчається багато в чому залежить від здібностей людини до освоєння іноземних мов, то бажано, щоб процес навчання сприяв розвитку таких здібностей у кожного учня, що в свою чергу можливо тільки на основі реалізації принципу індивідуального підходу.

Література

1.Мишина Л.Г. Индивидуализация обучения студентов в вузе с позиций гуманизации образования : Дис. канд. пед. наук. Сочи, 2000. –С.109-111.

2. Опрышко А.А. Индивидуализация обучения средствами новых информационных технологий (на примере обучения иностранному языку): Дис… канд. пед. наук. -Таганрог, 2004. – С. 93-94.

3. Унт И.Э. Индивидуализация и дифференциация обученияю. – М.: Педагогика, 1990.